

FIȘA DISCIPLINEI

Teoria și critica consumului

Anul universitar 2025-2026

1. Date despre program

1.1. Instituția de învățământ superior	Universitatea Babeș-Bolyai
1.2. Facultatea	Facultatea de Litere
1.3. Departamentul	Etnografie și Antropologie Maghiară
1.4. Domeniul de studii	Studii culturale
1.5. Ciclu de studii	Licență
1.6. Programul de studii / Calificarea	Studii culturale
1.7. Forma de învățământ	IF

2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei		Teoria și critica consumului				Codul disciplinei	LLC2231
2.2. Titularul activităților de curs		Conf. Dr. Szabó Á. Tőhötöm					
2.3. Titularul activităților de seminar		Conf. Dr. Szabó Á. Tőhötöm					
2.4. Anul de studiu	2	2.5. Semestrul	2	2.6. Tipul de evaluare	E	2.7. Regimul disciplinei	Obl.

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1. Număr de ore pe săptămână	4	din care: 3.2. curs	2	3.3. seminar/ laborator/ proiect	2
3.4. Total ore din planul de învățământ	56	din care: 3.5. curs	28	3.6 seminar/laborator	28
Distribuția fondului de timp pentru studiul individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)					Ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe (AI)					12
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					12
Pregătire seminare/ laboratoare/ proiecte, teme, referate, portofolii și eseuri					14
Tutoriat (consiliere profesională)					2
Examinări					2
Alte activități					
3.7. Total ore studiu individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)				42	
3.8. Total ore pe semestru				98	

Data avizării în Decanat
Numele și semnătura decanului

3.9. Numărul de credite	4
-------------------------	---

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1. de curriculum	
4.2. de competențe	

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	Sală echipată cu calculator, videoproiector, tablă
5.2. de desfășurare a seminarului/ laboratorului	Sală echipată cu calculator, videoproiector, tablă

6. Competențele specifice acumulate¹

Competențe profesionale/esențiale	<ul style="list-style-type: none"> efectuează cercetare științifică gestionează date în domeniul cercetării scrie publicații științifice promovează inovarea deschisă în cercetare asigură managementul de proiect Diseminează rezultatele în rândul comunității științifice gestionează cunoștințele în vederea unui impact strategic aplică principiile eticii și integrității științifice în activitățile de cercetare aplică metode științifice Promovează implicarea publicului în cercetare desfășoară activități de cercetare la nivel interdisciplinar
Competențe transversale	<ul style="list-style-type: none"> da dovada de inițiativă • respecta angajamente • își asuma responsabilitatea • gândește rapid • da dovada de auto-reflecție • da dovada de curiozitate • abordează provocările în mod pozitiv • gândește analitic • respecta diversitatea valorilor și a normelor culturale • face față incertitudinii • se adresează unui public • lucrează în echipe • arată încredere • demonstrează loialitate • arată empatie • face față stresului • lucrează eficient • gândește critic • apreciază diversitatea expresiilor culturale și artistice • da dovada de dorință de învățare • identifică probleme • efectuează căutări pe internet • da dovada de competență interculturală • lucrează independent • gândește în mod creativ •

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	Scopul cursului este de a oferi o perspectivă asupra antropologiei economice și, în cadrul acesteia, asupra teoriilor și criticilor consumului. Pentru a face acest lucru, cursul se bazează în mare măsură pe modelele de sustenabilitate din societatea țărănească.
---------------------------------------	---

¹ Se poate opta pentru competențe sau pentru rezultatele învățării, respectiv pentru ambele. În cazul în care se alege o singură variantă, se va șterge tabelul aferent celeilalte opțiuni, iar opțiunea păstrată va fi numerotată cu 6.

7.2 Obiectivele specifice

- Înțelegerea contextului general al economiei: schimbări în agricultura de colectare și de producție, cu accent pe consum (în special pe alimentație), precum și procesele și punctele de cotitură care o caracterizează.
- - Prezentarea consumului într-un context istoric și european, cu atenție la legăturile sale cu așezarea și consumul.
- - Prezentarea activităților economice, în special a problemelor de producție actuale, în contextul consumului.
- - Prezentarea schimbărilor în producția alimentară, a prelungirii lanțurilor alimentare și analiza critică a acestora.

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
Conceptul de economie, locul său în sistemul de cultură. Relația dintre economie, societate și cultură	Prelegere și activități interactive (întrebări, discuții)	
Cele trei domenii majore ale economiei: producția, distribuția și consumul. Noul domeniu: deșeurile.	Prelegere și activități interactive (întrebări, discuții)	
Economia și adaptarea ecologică.	Prelegere și activități interactive (întrebări, discuții)	
Transformarea economiei: de la agricultură la fabrică, de la producție la consum.	Prelegere și activități interactive (întrebări, discuții)	
Perspective istorice asupra consumului. Modele de consum de-a lungul timpului.	Prelegere și activități interactive (întrebări, discuții)	
Teorii ale culturii de consum. Consumul în context cultural și social.	Prelegere și activități interactive (întrebări, discuții)	
Critica consumului: consecințele negative ale consumului excesiv.	Prelegere și activități interactive (întrebări, discuții)	
Publicitatea și comportamentul consumatorului: impactul strategiilor de publicitate și de marketing asupra comportamentului consumatorului	Prelegere și activități interactive (întrebări, discuții)	
Sustenabilitate și consum: rolul consumului în sustenabilitatea mediului	Prelegere și activități interactive (întrebări, discuții)	
Globalizarea și cultura de consum: globalizarea și modelele de consum la nivel mondial	Prelegere și activități interactive (întrebări, discuții)	
Identitatea consumatorului și stilul de viață: alegerile consumatorilor	Prelegere și activități interactive (întrebări, discuții)	
Gen și consum: norme și stereotipuri de gen în practicile de consum	Prelegere și activități interactive (întrebări, discuții)	
Economia politică a consumului: dinamica puterii în consum	Prelegere și activități interactive (întrebări, discuții)	
Perspective postmoderne asupra consumului: critici postmoderne ale culturii de consum	Prelegere și activități interactive (întrebări, discuții)	

Data avizării în Decanat
Numele și semnătura decanului

Bibliografie

- ALEXANDER, Paul 1992. What's in a Price? Trade practices in Peasant (and other) Markets. In: Dilley, Roy (ed.): *Contesting Markets. Analyses of Ideology, Discourse and Practice*. Edinburgh University Press, Edinburgh, 79–96.
- APPADURAI, Arjun: Fogyasztás, időtartam, történelem. *Replika* 21–22. 1996. 81–97.
- APPLBAUM, Kalman: The Anthropology of Markets. In: Carrier, James G. (ed.): *A handbook of economic anthropology*. Cheltenham–Northampton: Edward Elgar, 2005. 275–289.
- BOSSSEN, Laurel: Women and Economic Institutions. In: PLATTNER, Stuart: *Economic anthropology*. Stanford: Stanford University Press, 1989. 318–350.
- BOURDIEU, Pierre: Különbségek és megkülönböztetések. In: *A társadalmi egyenlőtlenségek újratermelődése*. Gondolat Kiadó, Budapest, 1978. 136–150.
- BRAUDEL, Fernand: *Anyagi kultúra, gazdaság és kapitalizmus XV–XVIII. század. A mindennapi élet struktúrái: a lehetséges és a lehetetlen*. Gutta Kiadó, Budapest, 2004. (de más kiadásban is elérhető)
- DOUGLAS, Mary – ISHERWOOD, Baron: A javak használatának változatai. In: Wessely Anna (szerk.): *A kultúra szociológiája*. Osiris Kiadó – Láthatatlan Kollégium, Budapest, 2003. 150–159.
- FÉL Edit – HOFER Tamás: *Arányok és mértékek a paraszti gazdálkodásban*. Balassi Kiadó, Budapest, 1997.
- GRAEBER, David: Adósság, erőszak és személytelen piacok. Polányista meditációk. *Fordulat* 20. 10–47.
- GRAEBER, David: Value: anthropological theories of value In: Carrier, James G. ed. *A handbook of economic anthropology*. Cheltenham–Northampton: Edward Elgar, 2005. 439–454.
- GULYÁS Emese: A hulladékszegény életmód jelentései az etikus fogyasztók körében. In: Berta Péter (szerk.): *Használcikk-kultúrák. Ideológiák, gyakorlatok és értelmezői közösségek*. MTA BTK Néprajztudományi Intézete, Budapest, 2012. 277–295.
- GUNDA Béla: *Ethnographica Carpatica*. Akadémiai Kiadó, Budapest, 1966.
- HIRSCH, Eric: Environment and economy: mutual connections and diverse perspectives. In: Carrier, James G. ed. *A handbook of economic anthropology*. Cheltenham–Northampton: Edward Elgar, 2005. 370–386.
- HOFFMANN Tamás: *Európai parasztok. A munka*. Oriris Kiadó, Budapest, 1998.
- KISBÁN Eszter: Táplálkozáskultúra. In: Füzes Endre – Kisbán Eszter (szerk.): *Magyar Néprajz IV. Életmód*. Akadémiai Kiadó, Budapest, 1997, 417–583.
- MONTANARI, Massimo: *Éhség és bőség. A táplálkozás európai kultúrtörténete*. Atlantisz Könyvkiadó, Budapest, 1996.
- PLATTNER, Stuart 1989: Markets and Marketplaces. In: PLATTNER, Stuart (ed.): *Economic anthropology*. Stanford: Stanford University Press, 1989. 171–208.
- STIVENS, Maila: Gender. In: Carrier, James G. ed. *A handbook of economic anthropology*. Cheltenham–Northampton: Edward Elgar, 2005. 323–338.
- SZILÁGYI Miklós (szerk.): *Magyar Néprajz II. Gazdálkodás*. Akadémiai Kiadó, Budapest, 2001.

8.2 Seminar / laborator	Metode de predare	Observații
Principii și abordări ale economiei	Analiză de texte, întrebări, dezbateri	
Abordări etnografice ale consumului	Prezentare pe bază de texte, întrebări, dezbateri	
Cadoul: cadoul ca mijloc de comunicare. Reciprocitatea: legăturile societăților de dinaintea pieței.	Prezentare pe bază de texte, întrebări, dezbateri	

Data avizării în Decanat
Numele și semnătura decanului

Sisteme de cooperare și reciprocitate de la societatea țărănească tradițională la societatea modernă: dincolo de consum.	Prezentare pe bază de texte, întrebări, dezbateri	
Instituționalizarea cooperării și a colaborării: ideea de cooperare.	Prezentare pe bază de texte, întrebări, dezbateri	
Mediul ecologic și agricultura: aspecte ale ecologiei culturale (antropologie ecologică).	Prezentare pe bază de texte, întrebări, dezbateri	
Consumul și fericirea: relația dintre consum și bunăstare	Prezentare pe bază de texte, întrebări, dezbateri	
Tehnologie și consum: dezvoltarea tehnologică	Prezentare pe bază de texte, întrebări, dezbateri	
Capitalul cultural și consumul: rolul capitalului cultural în practicile de consum	Prezentare pe bază de texte, întrebări, dezbateri	
Drepturile consumatorilor și mișcările consumatorilor	Prezentare pe bază de texte, întrebări, dezbateri	
Alternative și abordări critice ale consumului în perspective recente	Prezentare pe bază de texte, întrebări, dezbateri	
Autosuficiența, gospodăria și distribuția pe piață în perspectivă istorică	Prezentare pe bază de texte, întrebări, dezbateri	
Gospodăria ca mijloc de rezistență și de ieșire. Perspectivele consumatorilor.	Prezentare pe bază de texte, întrebări, dezbateri	
Concluzie: teoria culturii consumatorului - există viață economică dincolo de consum?	Prezentare pe bază de texte, întrebări, dezbateri	
Bibliografie DOUGLAS, Mary – ISHERWOOD, Baron: The World of Goods: Towards an Anthropology of Consumption, Psychology Press, 1996 GRAEBER, David (2011) Consumption. Current Anthropology, 52 (4). pp. 489-511. ERIKSEN, Thomas Hylland: Csere. (ebből a következő alfejezetek: Bevezetés, A gazdaság mint a társadalom totális része, Az ajándék mint totális társadalmi jelenség, Potlatch, reciprocitás és hatalom, Az elosztás formái, A pénz) In: uő. <i>Kis helyek – nagy témák. Bevezetés a szociálintropológiába</i> . Gondolat Kiadó, Budapest. 2006. 225–236. SERVICE, Elman R.: Technika és gazdaság In: Service, E. R. – Sahlins, M.D. – Wolf, E.R.: <i>Vadászok, törzsek, parasztok</i> . 17–35. MAUSS, Marcel: Tanulmány az ajándékról. (I. és II. fejezet) In: <i>Szociológia és antropológia</i> . Osiris Kiadó, Budapest, 195–283. STEWART, Julian: A kulturális ökológia fogalma és módszerei In: Bohannon, Paul – Glazer, Mark (szerk.): <i>Mérföldkövek a kulturális antropológiában</i> . Panem, Budapest, 1997, 439–456. SÁRKÁNY Mihály: Kulturális ökológia – távlatok és korlátok In: <i>Kalandozások a 20. századi kulturális antropológiában</i> . L'Harmattan, Budapest 2000. 31–43. SÁRKÁNY Mihály: Kávész és földtulajdon a kikukuknál. In: Hála József – Szarvas Zsuzsa – Szilágyi Miklós (szerk.): <i>Számadó. Tanulmányok Paládi-Kovács Attila tiszteletére</i> . Budapest, 2001. 171–177.		

Data avizării în Decanat
Numele și semnătura decanului

RÉGI Tamás: Észak-kenyai nomadizmus a 21. században. Paló példája. *Tabula*. 2005. 8. (1.) 71–90.

SZABÓ István: Az üzemegység, a telek. A falu gazdasági egysége. In: *A középkori magyar falu*. Akadémiai Kiadó, Budapest, 1969. 9–77.

RÁCZ István: A tanyarendszer kialakulása. In: Pölöskei Ferenc – Szabad György (szerk.): *A magyar tanyarendszer múltja*. Akadémiai Kiadó, Budapest. 97–148.

BALOGH István: Egy tőkés tanyás gazdaság a 19. század második felében. In: Pölöskei Ferenc – Szabad György (szerk.): *A magyar tanyarendszer múltja*. Akadémiai Kiadó, Budapest. 272–312. .

MOHAY Tamás: Földművelés. Állattartás. Vásár, piac, forgalom. In: Egy naplóíró parasztember élete és gazdálkodása a 20. század első felében Ipolynyéken. *Dissertationes Ethnographicae* 8. Budapest, 1994. 74–137.

FÉL Edit – HOFER Tamás: Munka. Munkakörök nem és kor szerint. Elemi munkaszervezetek. Egy-egy gazdaság munkaerő-szükséglete. Gazdálkodás a fizikai erővel. A munka adagolása. A családi munkaszervezet működése. In: *Arányok és mértékek a paraszti gazdálkodásban*. Balassi Kiadó, Budapest, 1997. 144–169. és 184–190.

MOHAY Tamás: Munka- és üzemszervezet. Munkák a saját gazdaságban. In: *Egy naplóíró parasztember élete és gazdálkodása a 20. század első felében Ipolynyéken*. *Dissertationes Ethnographicae* 8. Budapest, 1994. 138–146.

SZABÓ Á. Töhötöm: Együttműködési formák falun: történeti összefüggések és változások. In: Jakab Albert Zsolt – Keszeg Vilmos – Szabó Á. Töhötöm (szerk.): *Kultúrakutatások és értelmezések*. BBTE MNAT – KJNT, 2008. 223–250.

FÉL Edit – HOFER Tamás: Munka. Az idegen munkaerő biztosításának módjai. Munkavállalás. Munkacsere és segítségmunka. In: *Arányok és mértékek a paraszti gazdálkodásban*. Balassi Kiadó, Budapest, 1997. 169–183.

MOHAY Tamás: Munka- és üzemszervezet. Másoknak végzett munkák. In: *Egy naplóíró parasztember élete és gazdálkodása a 20. század első felében Ipolynyéken*. *Dissertationes Ethnographicae* 8. Budapest, 1994. 146–153. .

SCOTT, James C.: Az ellenállás hétköznapi formái. *Replika*, 1996. 109–130.

KÁPOLNÁSI Zsolt: Kollektivizálás Székelybethlenfalván. In: Bárdi Nándor (szerk.): *Autonóm magyarok? Székelyföld változása az „ötvenes” években*. Pro-Print Könyvkiadó, Csíkszereda, 2005. 149–174.

KOTICS József: Gazdálkodói mentalitás és paraszti polgárosodás. Egy régióvizsgálat tanulságai. In: uő. *Mások tekintetében*. Miskolc, 2001. 109–153., különösen a 109–126. és 134–149. oldalak.

OLÁH Sándor: Gazdálkodásmód és életvitel valamint A székelyföldi agrártermelés társadalmi feltételei 1989 után. In: uő. *Falusi láttelepek*. Csíkszereda, 2004. 25–32. és 128–138.

OLÁH Sándor: Gazdasági kapcsolatok cigányok és magyarok között egy székely faluban. In: Gagy József (szerk.): *Egy más mellett élés. A magyar–román, magyar–cigány kapcsolatokról*. Pro-Print Könyvkiadó, Csíkszereda, 1996. 225–246.

SZUHAY Péter: (Utó)parasztosodó törekvések a szendrőládi romák körében. In: Schwarz Gyöngyi – Szarvas Zsuzsa – Szilágyi Miklós (szerk.): *Utóparaszi hagyományok és modernizációs törekvések a magyar vidéken*. MTA Néprajzi Kutatóintézet – MTA Társadalomkutató Központ, Budapest, 2005. 59–74.

OLÁH Sándor: Vállalkozók falun. *Korunk* 2006. XVII/6. június, 28–41. és Falusi vállalkozók életmódja. Idő-, pénz- és anyaggazdálkodás. *Korunk* 2006. XVII/11. november, 31–37.

SÁRKÁNY Mihály: Vállalkozók Varsányban: mezőgazdaság és azon túl a nagyvilág. In: Schwarz Gyöngyi – Szarvas Zsuzsa – Szilágyi Miklós (szerk.): *Utóparaszi hagyományok és modernizációs törekvések a magyar vidéken*. MTA Néprajzi Kutatóintézet – MTA Társadalomkutató Központ, Budapest, 2005. 37–46.

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

Disciplina a fost concepută în concordanță cu curiculele departamentelor de etnologie-antropologie din universitățile din Debrecen, Szeged, Pécs, Budapest, și cu consultarea principalilor angajatori (muzee, instituții și organizații culturale). Totodată are ca scop ca studenții să însușească capacități de analiză generală individuală care să le ajută pe parcursul carierei în diferite instituții și locuri de muncă

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	Parcurgerea și însușirea materialului, prezentarea critică	Examen oral	50%
10.5 Seminar/laborator	Parcurgerea și însușirea materialului	Examen scris	25%
	Completarea exercițiilor în timpul semestrului	Activități în cadrul seminarelor	25%
10.6 Standard minim de performanță			
<ul style="list-style-type: none">Însușirea conceptelor de bazăCapacitatea de prezentare individuală și evaluarea critică a proceselor majoreCapacitatea analizei și interpretării fenomenelor sociale			

Data avizării în Decanat
Numele și semnătura decanului

11. Etichete ODD (Obiective de Dezvoltare Durabilă / Sustainable Development Goals)²

	Eticheta generală pentru Dezvoltare durabilă							

Data completării:
24. 01. 2025

Semnătura titularului de curs

Szabó Á. Tőhötöm

Semnătura titularului de seminar

Szabó Á. Tőhötöm

Data avizării în departament:
10.02.2025

Semnătura directorului de departament

Szabó Á. Tőhötöm

² Păstrați doar etichetele care, în conformitate cu [Procedura de aplicare a etichetelor ODD în procesul academic](#), se potrivesc disciplinei și ștergeți-le pe celelalte, inclusiv eticheta generală pentru *Dezvoltare durabilă* - dacă nu se aplică. Dacă nicio etichetă nu descrie disciplina, ștergeți-le pe toate și scrieți "Nu se aplică".

Data avizării în Decanat
Numele și semnătura decanului

UNIVERSITATEA BABEȘ-BOLYAI
BABEȘ-BOLYAI TUDOMÁNYEGYETEM
BABEȘ-BOLYAI UNIVERSITÄT
BABEȘ-BOLYAI UNIVERSITY
TRADITIO ET EXCELLENTIA

Facultatea de Litere
Str. Horea nr. 31
400202, Cluj-Napoca
<https://lett.ubbcluj.ro>

Cur' Ples

Data avizării în Decanat
Numele și semnătura decanului